

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Press Unit
Unité de la Presse

Zestawienie – sprawy dotyczące systemu dublińskiego

czerwiec 2016 r.

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału i nie ma charakteru wyczerpującego

Sprawy dotyczące systemu dublińskiego

Dublińskie prawo wspólnotowe

„System dubliński” służy do określenia, które państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl, złożonego przez obywatela państwa trzeciego na terytorium jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej¹.

Zgodnie z zasadą ustanowioną w rozporządzeniu dublińskim² za rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu jest odpowiedzialne tylko jedno państwo członkowskie. Celem takiego rozwiązania jest uniknięcie odsyłania z jednego kraju do drugiego osób ubiegających się o azyl, a także zapobieganie nadużywaniu systemu poprzez składanie kilku wniosków o udzielenie azylu przez jedną osobę.

Wyznaczone państwo członkowskie jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu przejmuje osobę wnioskującą oraz całą procedurę azylową. W przypadku gdy państwo członkowskie, do którego wpłynął wniosek o udzielenie azylu uważa, że odpowiedzialne jest inne państwo członkowskie, może się zwrócić do takiego państwa członkowskiego o przejęcie. Jeżeli tak zawiadomione państwo członkowskie akceptuje przejęcie lub wtórne przejęcie danej osoby, to wnioskodawca otrzymuje opatrzoną uzasadnieniem decyzję stwierdzającą, że jego wniosek jest niedopuszczalny w państwie, w którym został złożony, z czym wiąże się obowiązek wykonania przekazania osoby ubiegającej się o azyl do odpowiedzialnego państwa członkowskiego.

[T.I. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu \(skarga nr 43844/98\)](#)

7 marca 2000 r. (decyzja o dopuszczalności)

Skarżący, obywatel Sri Lanki, opuścił Niemcy i ubiegał się o azyl w Zjednoczonym Królestwie. Rząd Zjednoczonego Królestwa zażądał, aby Niemcy przyjęły odpowiedzialność za rozpatrzenie wniosku o azyl skarżącego na mocy konwencji dublińskiej. Skarżący obawiał się, że władze niemieckie po prostu odeślą go z powrotem na Sri Lankę, gdzie jego zdaniem istniało realne niebezpieczeństwo, że zostanie potraktowany sprzecznie z art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka³ (zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) przez siły bezpieczeństwa, LTTE (tamiłską organizację prowadzącą walkę zbrojną o niepodległość) oraz tamiłskie prorządowe organizacje aktywistyczne. Skarżył się, że na Sri Lance został poddany niehumanitarnemu traktowaniu przez LTTE i musiał opuścić swój dom. Twierdził również, że został uwięziony w Kolombo na okres trzech miesięcy i był torturowany przez siły bezpieczeństwa, które podejrzewały go o przynależność do Tamiłskich Tygrysów.

¹ Wszystkie państwa członkowskie UE stosują rozporządzenie, podobnie jak Norwegia, Islandia, Szwajcaria i Liechtenstein.

² Zob. [podstrona poświęcona rozporządzeniu Dublin](#) na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej do Spraw Wewnętrznych Komisji Europejskiej.

³ Art. 3 [Europejskiej Konwencji Praw Człowieka](#): „Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu”.

Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał skargę za niedopuszczalną (w sposób oczywisty nieuzasadnioną). Trybunał zauważył, że nie stwierdzono⁴ realnego niebezpieczeństwa, że Niemcy odesłają skarżącego na Sri Lankę z naruszeniem art. 3 Konwencji (zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania).

K.R.S. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (nr 32733/08)

2 grudnia 2008 r. (decyzja o dopuszczalności)

Skarżący – obywatel Iranu – przebył drogę do Zjednoczonego Królestwa przez Grecję. Zgodnie z rozporządzeniem Dublin II, władze brytyjskie zwróciły się do Grecji o przyjęcie odpowiedzialności za rozpatrzenie wniosku o azyl, a Grecja wyraziła na to zgodę. Skarżący zarzucił, że wydalenie go ze Zjednoczonego Królestwa do Grecji było sprzeczne z art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) ze względu na sytuację osób ubiegających się o azyl w Grecji.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** (w sposób oczywisty nieuzasadnioną). Materiał dowodowy przedstawiony przed Trybunałem wskazywał, że Grecja nie deportowała ludzi do kraju pochodzenia skarżącego – Iranu. Ponadto w przypadku braku dowodu przeciwnego należy domniemywać, że Grecja będzie przestrzegać w odniesieniu do repatriantów, w tym skarżącego, swoich zobowiązań do zapewnienia skutecznego wykonywania prawa do wniesienia skargi do Trybunału zgodnie z art. 34 Konwencji (oraz wniosku o zastosowanie środka tymczasowego⁵ na podstawie Reguły 39 Regulaminu Trybunału).

M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji (nr 30696/09)

21 stycznia 2011 r. (Wielka Izba)

Skarżący jest obywatelem afgańskim, który dostał się na terytorium UE przez Grecję, a następnie przybył do Belgii, gdzie wystąpił z wnioskiem o azyl. Zgodnie z rozporządzeniem Dublin II belgijski urząd ds. cudzoziemców wystąpił do władz greckich o przejęcie wniosku o udzielenie azylu. Skarżący uskarżał się w szczególności na warunki zatrzymania i warunki bytowe w Grecji oraz zarzucił, że na gruncie prawa greckiego nie dysponował skutecznym środkiem odwoławczym w odniesieniu do podnoszonych naruszeń. Zarzucał też, że Belgia naraziła go na niebezpieczeństwo związane z uchybieniami w procedurze azylowej w Grecji, jak również na fatalne warunki zatrzymania i warunki bytowe, jakie muszą znosić tam osoby ubiegające się o azyl. Ponadto utrzymywał, że na gruncie prawa belgijskiego nie ma skutecznego środka odwoławczego.

Co się tyczy w szczególności przekazania skarżącego z Belgii do Grecji, Trybunał stwierdził, że biorąc pod uwagę raporty organizacji oraz organów międzynarodowych zawierające podobnie brzmiące doniesienia o praktycznych trudnościach wywołanych stosowaniem systemu dublińskiego w Grecji, oraz adresowane do Belgii ostrzeżenie Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców dotyczące sytuacji tam panującej, władze belgijskie musiały w chwili wydania nakazu wydalenia skarżącego wiedzieć o uchybieniach w procedurze azylowej w Grecji. Pierwotnie Belgia nakazała wydalenie wyłącznie na podstawie milczącej aprobaty ze strony władz greckich i przystąpiła do wykonania środka bez uzyskania jakiegokolwiek indywidualnej gwarancji od władz greckich, mimo ryzyka, że mogą one po prostu odmówić przyjęcia przekazywanej osoby. Władze belgijskie nie powinny były po prostu zakładać, że skarżący będzie traktowany zgodnie ze standardami przewidzianymi Konwencją; powinny były też sprawdzić, jak władze greckie stosują swoje prawo azylowe w praktyce, ale tego nie zrobiły. Doszło zatem do **naruszenia przez Belgię art. 3** Konwencji (zakaz poniżającego traktowania). Jeśli chodzi o Belgię, Trybunał stwierdził ponadto **naruszenie art. 13** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) **w związku z art. 3** Konwencji, ponieważ zabrakło skutecznego środka odwoławczego od zakazu wydalenia skarżącego.

W odniesieniu do Grecji, Trybunał stwierdził **naruszenie art. 13 w związku z art. 3**

⁴ W swojej decyzji Trybunał stwierdził, że fakt wydalenia skarżącego do państwa trzeciego nie zwalnia Zjednoczonego Królestwa z odpowiedzialności za zapewnienie, by owa deportacja nie narażała go na traktowanie niezgodne z art. 3 Konwencji

⁵ Są to środki podejmowane w ramach postępowania przed Trybunałem, wiążące dla danego państwa. Nie przesądzają one o późniejszych decyzjach Trybunału w kwestii dopuszczalności czy w przedmiocie danej skargi. W przypadku gdy Trybunał dopuści wniosek o zastosowanie środka tymczasowego, wydalenie zostaje zawieszane do czasu rozpatrzenia wniosku (Trybunał jednak śledzi sytuację skarżącego i może uchylić środek tymczasowy w trakcie rozpoznawania sprawy). Zobacz też zestawienie tematyczne zatytułowane „Środki tymczasowe”.

Konwencji z powodu uchybień w rozpatrywaniu przez władze greckie wniosku skarżącego o udzielenie azylu, niebezpieczeństwa bezpośredniego lub pośredniego wydalenia go do kraju pochodzenia bez należytego zbadania zasadności jego wniosku, oraz z powodu braku dostępu do skutecznego środka odwoławczego. Jeżeli chodzi o Grecję, Trybunał ponadto stwierdził, że ze względu na tamtejsze warunki zatrzymania oraz warunki bytowe skarżącego doszło do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz poniżającego traktowania).

Wreszcie na podstawie **art. 46** Konwencji (moc obowiązująca oraz wykonanie wyroków) Trybunał uznał, że Grecja zobowiązana była niezwłocznie zbadać zasadność wniosku skarżącego o azyl, który spełniał wymogi przewidziane w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz powstrzymać się od deportacji skarżącego do czasu zakończenia takiego badania zasadności.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w swoim wyroku wydanym przez [Wielką Izbę w dniu 21 grudnia 2011 r.](#) podzielił stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, bezpośrednio powołując się na wyrok w sprawie M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji (zob. w szczególności pkt 88–91 wyroku TSUE).

Mohammed Hussein przeciwko Niderlandom i Włochom

2 kwietnia 2013 r. (decyzja o dopuszczalności)

Sprawa dotyczyła ubiegającej się o azyl Somalijki, która zarzucała, że ona i jej dwoje małych dzieci zostaną narażeni na złe traktowanie, jeśli zostaną przekazani przez Holandię do Włoch na podstawie przepisów rozporządzenia Dublin II. W interesie stron oraz prawidłowego przebiegu postępowania przed Izbą, Europejski Trybunał Praw Człowieka zalecił niderlandzkiemu rządowi na podstawie Reguły 39 [Regulaminu Trybunału](#) (środki tymczasowe) powstrzymanie się od wydalenia skarżącej do Włoch do czasu wydania przez Trybunał decyzji w sprawie.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** (w sposób oczywisty nieuzasadnioną). W szczególności uznał, że w razie przekazania do Włoch skarżącej i jej dwojgu dzieci nie grozi w przyszłości dostatecznie realne i nieuchronne ryzyko niedogodności na tyle poważnych, by wchodziły w zakres art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania). Ogólna sytuacja osób ubiegających się o azyl we Włoszech także nie wskazuje na systemowe uchybienia. Dlatego też zdecydowano o uchyleniu zawieszenia procedury wydalenia.

Zobacz też: [Halimi przeciwko Austrii i Włochom](#), decyzja o niedopuszczalności z dnia 18 czerwca 2013 r.;

[Abubeker przeciwko Austrii i Włochom](#), decyzja o niedopuszczalności z dnia 18 czerwca 2013 r.

Mohammed przeciwko Austrii

6 czerwca 2013 r. (wyrok Izby)

Sprawa dotyczyła obywatela Sudanu, który miał zostać przeniesiony z Austrii do Węgier na podstawie przepisów rozporządzenia Dublin II i wniósł skargę o to, że takie przymusowe przekazanie oznacza umieszczenie go w warunkach równoznacznych z niehumanitarnym traktowaniem, oraz że jego drugi wniosek o azyl w Austrii nie spowodował wstrzymania nakazu przeniesienia.

Trybunał uznał, że doszło do **naruszenia art. 13** (prawo do skutecznego środka odwoławczego) **w związku z art. 3** (zakaz tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) Konwencji. Skarżący został pozbawiony ochrony przed przymusowym przeniesieniem w toku postępowania dotyczącego jego drugiego wniosku o udzielenie azylu, mimo że wówczas podniósł dające się uzasadnić roszczenie, że w razie przeniesienia zostaną naruszone jego prawa zagwarantowane Konwencją. Jednocześnie Trybunał ustalił, że w świetle dokonanych na Węgrzech najnowszych zmian prawnych polepszających sytuację osób ubiegających się o azyl, **przekazanie tam skarżącego nie naruszałoby art. 3** Konwencji.

Sharifi przeciwko Austrii

5 grudnia 2013 r. (wyrok Izby)

Sprawa dotyczyła przekazania afgańskiego obywatela przez władze austriackie do Grecji na podstawie rozporządzenia Dublin II w październiku 2008 r. Skarżący podniósł zarzut, że rzucone przekazanie narazi go na traktowanie sprzeczne z art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), ponieważ Grecja nie była w stanie należycie

rozpatrywać wnioski o azyl i nie zapewniła odpowiednich warunków dla osób ubiegających się o azyl.

Trybunał uznał, że **przekazanie skarżącego nie naruszało art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania). Stwierdził, że mimo tego, iż władze austriackie musiały wiedzieć o poważnych uchybieniach w greckiej procedurze azylowej oraz o panujących tam warunkach zatrzymania i warunkach bytowych dla osób ubiegających się o azyl, to jednak mogły nie zdawać sobie wówczas sprawy, że uchybienia te osiągnęły stopień kwalifikujący do uznania za naruszenie art. 3.

Zobacz też: **Safai przeciwko Austrii**, wyrok (Izby) z dnia 7 maja 2014 r.

Mohammadi przeciwko Austrii

3 lipca 2014 r. (wyrok Izby)

Sprawa dotyczyła wydanego przez austriackie władze – na podstawie *rozporządzenia Dublin II* – nakazu wydalenia do Węgier Afgańczyka ubiegającego się o azyl. Skarżący zarzucał w szczególności, że w razie przymusowego przekazania go do Węgier, gdzie osoby ubiegające się o azyl są regularnie pozbawiane wolności, groziłby mu pobyt w zakładzie w złych warunkach. Ponadto zarzucał, że groziłoby mu wydalenie do państwa trzeciego – prawdopodobnie Serbii (kraju, przez który podróżował zanim trafił do Węgier) bez rozpatrzenia zasadności jego wniosku o azyl na Węgrzech.

Trybunał uznał, że przekazanie skarżącego do Węgier **nie narusza art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania). Zważywszy że odpowiednie raporty krajowe na temat sytuacji osób ubiegających się o azyl na Węgrzech oraz osób wtórnie przejętych zgodnie z systemem dublińskim nie wskazywały na systemowe uchybienia w węgierskim systemie azylowym i zatrzymania ubiegających się o azyl, Trybunał stwierdził, że w razie wydalenia na Węgry skarżącemu aktualnie nie grozi realne, indywidualne niebezpieczeństwo, że zostanie poddany traktowaniu sprzecznemu z art. 3 Konwencji.

Sharifi i Inni przeciwko Włochom i Grecji

21 października 2014 r. (wyrok Izby)

Sprawa dotyczyła trzydziestu dwóch obywateli Afganistanu, dwóch obywateli Sudanu oraz jednego obywatela Erytrei, którzy w szczególności zarzucali, że po tym, jak nielegalnie przybyli na terytorium Włoch z Grecji, zostali natychmiast odesłani z powrotem do tego kraju, czemu towarzyszyła obawa deportacji do ich krajów pochodzenia, gdzie groziły im śmierć, tortury oraz niehumanitarny lub poniżający traktowanie.

W odniesieniu do czterech ze skarżących, którzy utrzymywali regularne kontakty ze swoim pełnomocnikiem w postępowaniu przed Trybunałem⁶, Trybunał uznał, że doszło do: naruszenia przez Grecję **art. 13** Konwencji (prawo do skutecznego środka odwoławczego) **w związku z art. 3** Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) z uwagi na brak dostępu do procedury azylowej oraz niebezpieczeństwo deportacji do Afganistanu, gdzie groziło im prześladowanie; **naruszenia** przez Włochy **art. 4** **protokołu nr 4** Konwencji (zakaz zbiorowego wydalania cudzoziemców); **naruszenia** przez Włochy **art. 3** Konwencji, jako że władze włoskie odsyłając skarżących do Grecji naraziły ich na niebezpieczeństwo wynikające z uchybień w greckiej procedurze azylowej; oraz **naruszenia** przez Włochy **art. 13 w związku z art. 3** Konwencji **i art. 4** **protokołu nr 4** do Konwencji z uwagi na brak dostępu do procedury azylowej bądź jakiegokolwiek innego środka odwoławczego w porcie Ancona.

W tej sprawie Trybunał uznał w szczególności, że podziela obawy licznych obserwatorów dotyczące mechanizmu automatycznych powrotów stosowanego przez włoską służbę graniczną w portach na Morzu Adriatyckim wobec osób, które w większości przypadków zostają przekazane kapitanom promów w zamiarze odesłania ich do Grecji, a tym samym pozbawione jakichkolwiek praw proceduralnych i materialnych.

Ponadto Trybunał powtórzył, że system dubliński należy stosować w sposób zgodny z Konwencją: powoływaniem się na system dubliński nie można zatem usprawiedliwiać żadnych zbiorowych i masowych powrotów i to państwo wykonujące wydalenie winno upewnić się, że państwo przeznaczenia oferuje dostateczne gwarancje w ramach realizacji swojej polityki azylowej, które zapobiegają deportacji danej osoby do jej kraju

⁶ W odniesieniu do pozostałych 31skarżących Trybunał skreślił skargę z listy swoich spraw na podstawie art. 37 **Konwencji** (skreślenie skargi z listy).

pochodzenia bez uprzedniego przeprowadzenia oceny zagrożeń.

Tarakhel przeciwko Szwajcarii

4 listopada 2014 r. (wyrok Wielkiej Izby)

Sprawa dotyczyła odmowy rozpatrzenia przez szwajcarskie władze wniosku o azyl złożonego przez parę Afgańczyków z szóstką dzieci, oraz odesłania ich z powrotem do Włoch. Skarżący zarzucali w szczególności, że w razie odesłania ich do Włoch „w sytuacji braku indywidualnych gwarancji dotyczących opieki”, zostaliby oni poddani nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu w związku z istnieniem „systemowych uchybień” w mechanizmie przyjmowania osób ubiegających się o azyl we Włoszech. Utrzymywali również, że władze szwajcarskie niedostatecznie uwzględniły ich okoliczności osobiste oraz nie wzięły pod uwagę ich sytuacji jako rodziny.

Trybunał uznał, że doszłoby do **naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania), gdyby szwajcarskie władze odesłały skarżących z powrotem do Włoch na podstawie rozporządzenia dublińskiego, nie uzyskawszy przedtem indywidualnych gwarancji ze strony władz włoskich, że skarżący zostaną przyjęci w sposób odpowiedni do wieku ich dzieci, a cała rodzina będzie przebywać razem. Trybunał uznał w szczególności, że mając na względzie bieżący stan systemu przyjmowania we Włoszech oraz brak szczegółowych i wiarygodnych informacji o konkretnym ośrodku lub miejscu przeznaczenia, władze szwajcarskie nie uzyskały należytych gwarancji, że w razie powrotu skarżących do Włoch zostaną oni przyjęci w sposób odpowiedni do wieku ich dzieci. Trybunał ponadto stwierdził, że skarżący dysponowali skutecznym środkiem odwoławczym w odniesieniu do swojej skargi na podstawie art. 3 Konwencji. W związku z tym **odrzuca ich skargę na podstawie art. 13** Konwencji (prawo do skutecznego środka odwoławczego) **w związku z art. 3** Konwencji jako w sposób oczywisty nieuzasadnioną.

Zobacz też: **S.M.H. przeciwko Niderlandom (nr 5868/13)**, decyzja o niedopuszczalności z dnia 17 maja 2016 r.; **N.A. i Inni przeciwko Danii (nr 15636/16)**, decyzja o niedopuszczalności z dnia 28 czerwca 2016 r.

A.M.E. przeciwko Holandii (nr 51428/10)

13 stycznia 2015 r. (decyzja o dopuszczalności)

Skarżący – Somalijczyk ubiegający się o azyl – zarzucił, że odesłanie go do Włoch narazi go na złe warunki życiowe i obawiał się, że władze włoskie wydadą go bezpośrednio do Somalii, bez należytego rozpatrzenia jego wniosku o azyl.

Trybunał uznał jego skargę na podstawie art. 3 Konwencji (zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania) za **niedopuszczalną** (w sposób oczywisty nieuzasadnioną) stwierdzając, że nie wykazał, jakoby jego przyszłość w razie powrotu do Włoch – czy to w aspekcie materialnym, fizycznym czy psychicznym – obarczona była dostatecznie realnym i nieuchronnym ryzykiem niedogodności na tyle poważnych, by wchodziły w zakres art. 3 Konwencji. Trybunał zauważył w szczególności, że w odróżnieniu od skarżących w sprawie Tarakhel przeciwko Szwajcarii (zob. powyżej), którzy mieli szóstkę małoletnich dzieci, skarżący w tej sprawie jest młodym i sprawnym mężczyzną bez osób od niego zależnych, oraz że bieżącej sytuacji osób ubiegających się o azyl we Włoszech nijak nie można porównać do sytuacji w Grecji z czasu wyroku w sprawie M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji (zob. powyżej). Struktura oraz ogólny stan mechanizmu przyjmowania we Włoszech nie mogą same w sobie stanowić przeszkody dla wszystkich przekazania do tego kraju osób ubiegających się o azyl.

A.S. przeciwko Szwajcarii (nr. 39350/13)

30 czerwca 2015 r. (wyrok Izby)

Skarżący – obywatel syryjski pochodzenia kurdyjskiego – zarzucił, że w razie odesłania go do Włoch zostanie poddany nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu. Podniósł w szczególności, że z uwagi na systemowe uchybienia w systemie przyjmowania osób ubiegających się o azyl we Włoszech nie otrzyma tam odpowiedniego zakwaterowania ani leczenia. Ponadto zarzucił, że jego przekazanie do Włoch spowoduje zerwanie stosunków z siostrami przebywającymi w Szwajcarii oraz naruszy jego prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego.

Trybunał uznał, że w przypadku **odesłania** skarżącego do Włoch **nie dojdzie do naruszenia art. 3** Konwencji (zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania) **ani do naruszenia art. 8** Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego).

Trybunał w szczególności zauważył, że skarżący nie jest ciężko chory i aktualnie nic nie wskazuje na to, że w razie powrotu do Włoch nie zostanie poddany odpowiedniej terapii psychologicznej. Jakkolwiek Trybunał uprzednio podnosił poważne obawy o wydajność systemu przyjmowania osób ubiegających się o azyl we Włoszech, to sam stan tamtejszego mechanizmu przyjmowania nie stoi na przeszkodzie wszelkim przekazaniom osób ubiegających się o azyl do Włoch.

Kontakt z mediami:
Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08